

Ikeruwang Surat i Pablo ki TIMOTEO

Kepurisan et Ikeruwang Surat ki Timoteo

Itueng ikeruwang surat i Pablo dut ki Timoteo na sembatung pemitua neng sengkeumuran eset mengengeradya ye eset menge' ketingtimungan et menge' mengengandel. Kesendalan itueng unang pemuunan neng suratan itue. Pinituanan i Pablo si Timoteo beke' pineenep apang megpelahyun eset pegsaksi' et tibuuk neng ketentuan tudyu dut ki Jesus Kristo, sampay kepenggeran kumpet eset ketulduan neng pegmerganeng Kesuratan pasal et Menungang Abar beke' Lelaging Pinegsulutan. Epegpitua ye gasi na sukupen itueng kenyeng pegsuskuan bilang sembatung menunuldu' beke' mengengabar. Ginsan neng itue subali' ye buwaten misan ne ya kelabay et keliyutan beke' pegsungsang.

Maya gasi peamay-amay ki Timoteo pasal eset menge' kaya kepulusan pegde'dawa na kaya meigbey, imbes mekeperaat eset menge' mengingingeg (Kapitulo 2:23). Eset ginsan itue, iperendem ki Timoteo pasal et sungtuhan et kebiyagan beke' kesadyaan i Pablo neng nesurat: pasal et pengandel ye, kesendalan ye, pegmerganan ye, sampay menge' kelelewan ye eset menge' ketiksaan.

Ketulduan et itueng Surat

Pemangling 1:1-2

Pepgeselamat sabab si Timoteo beke' menge' Peamay-amay 1:3-18

Menungang Sundalu i Jesus Kristo 2:1-7

Itueng Menungang Abar na Pegpeabar Ku 2:8-13

Pemitua beke' Peamay-amay 2:14-3:17

Menge' Diring Bebresen 4:1-18

Menge' Emuring Pemangling 4:19-22

Pemangling

1 ¹Mewanan ki Pablo na ginerar et Empu' na megmendyaring bibilinan i Jesus Kristo, apang mengabar pasal et biyag itinange' ne

mekpetan tyu dut pekikisembatu tyu ki Jesus Kristo.

²Eset ki Timoteo, na pegmerganen ku neng yegang. Mese't dimu teyen redyiki', ingasi', beke' kesenangan mewanan dut Empu' Ama' beke' ki Jesus Kristo na kityung Begerar.

Pegpeselamat Sabab si Timoteo beke' Peamay-amay Kenye

³Megpeselamatan ku dut Empu' pegpeperuri kut kaya lang riridi' et pusu', samat pegbuwatan et dakeng keupu'upuan, na daran pegrendemen ke eset dakeng pegpenelang eldew gebi. ⁴Peggeay-geayen ku na mebiri' ke apang meseraan itueng dakeng keenepan, lebi ne ba' merendeman ku dimung pegluha' eset pegparak tyu. ⁵Diki ku melipatan itueng tantu mu neng pegandel, samat pegandel et upu' mu neng si Luisa beke' si Eunise na dimung indu'. Netantu ku na masi nega tiban pegendelen mu itue. ⁶Sabab et itue, pegperendem ku dimu na teyen megmendyaring melasig ke eset pegasip neng gerar na dimung neterima eset Empu', ganang negpenelanganin ku dimu beke' nedpen ku itueng dakeng menge' keremut eset dimung ulu. ⁷Sabab binggey et Empu' eset kityu Kenyeng Nakem. Beke' binggey et itueng Nakem Ye kityu pikiren na lein ketelawan, imbes binggey Ye kityu kepengyedian, tabang dut pegmerganen ese't iba tyu beke' pegeteng et diri'.

⁸Angkansa, kasi' ileewa' itueng pegpepesebanar pasal et Begerar tyu etawa itueng pegpirisu daken sabab et megsuku' ku eset Kenye. Temed erapun mekibagi' ke eset keliyutan sigun dut Menungang Abar, eset kebegbesagan et Empu'. ⁹Na nemawi' beke' pinili' eset kityu apang tyu megmendyaring Kenyeng pasek metignang taaw. Binuwat ye itue lein lang sabab eset menge' keradya tyu, imbes sabab eset kenyeng kepurisan. Sabab mura nega tumagna' itueng timpu, pinanyap Ye ne ibgey Ye kityu itueng redyiki' pebiya' ki Jesus Kristo. ¹⁰Angkansa na tiban nebunayag lang Kenyeng redyiki' ganang diminateng si Jesus Kristo neng Mememawi' tyu. Nengindaag ya eset kepengyedian et kepeteyan, beke' pinebunayag itueng biyag na kaya seskeran pebiya' et Menungang Abar et Empu'.

¹¹Ginerar et Empu' aku bilang sembatung bibilinan beke' menunuldu' supaya ipebunayag itueng Menungang Abar. ¹²Indyari itue sinebaban angkansa meketiksa' ku et kwantin. Megsepantun gasi kaya pegleew itueng neinabu eset daken, sabab sukup na nekilala ku itueng dakeng pepengerapan, beke' netantu ku na meingetan Ye seked dut emuring Eldew itueng ipinengandel Ye eset daken. ¹³Buwaten mu et sungtuhan itueng menge' banar neng ketulduan, na pegtuldu' ku eset dimu. Tumeteg ke eset pegpengandel beke' eset pegmerganen mu dut menge' iba mu, na tinerima tyu itue eset pekikipegsembatu tyu ki Jesus Kristo. ¹⁴Eset tabang et Empung Nakem na megsesaleb eset kityu, ingetan mu ginsan itueng kebebenaran ipinengandel eset dimu.

¹⁵Kaya neawam eset dimu na aku tinelikuran et agen ginsan neng mengengandel eset probinsiya et Asia, sampay ne de Pigelo beke' si Hermogenes. ¹⁶Ingesinan teyen et Empu' itueng kesengbenwa i Onesiporo, sabab mekansang neng timpu aku kenyeng pineksan. Kaya ye aku ipegleew, misan ne aku sembatung pinirisu. ¹⁷Keberbenaran, pegdateng ye eset lungsud et Roma, ginees ye na tinulus aku seked na aku kenyeng mebiyanan. ¹⁸Teyen ingesinan ya et Begerar eset Eldew et Kenyeng pegpeuli' atue. Na nesewran mu banar na ba' enukwan ye aku pineruri eset lungsud et Epeso.

Megmendyaring Ke et Menungang Sundalu i Jesus Kristo

2 ¹Temed ikew Timoteo neng yegang ku, megpekepangger ke eset redyiki' binggey dimu pebiya' et pekikisembatu tyu ki Jesus Kristo. ²Itueng menge' nekekingeg mu et daken eset elepan et kinensanga't megsesaksi', na ituldu' mu eset menge' taaw na mekepengendelan na ketuldu' gasi dut iba.

³Bilang menungang sundalu i Jesus Kristo, subali' ke megpekesandal na mekipegbe'bagi' et keliyutan alang-alang eset Kenye. ⁴Pasal et sundalu, subali' diki megkeradya dut lein neng suku' ye bilang sundalu. Na imbes, subali' ye kepengnaen kegbey et keksanan eset kenyeng pegibuten. ⁵Itueng mengsusuku' et Empu' antangan ye sembatung mememelbengel. Diki lang mengindaag beke' pegpepelngan itueng sembatung mememelbengel, na ba' diki ye esipen itueng menge' arat et belbengel. ⁶Beke' itueng mengunguma na mepengna' megkeradya, subali' ye keuna kekaan na ba' enu kenyeng tinugda' dut uma ye. ⁷Na ba' pegpikiran mu lang teyen itueng pegberes ku dimu, sukup na mepereti' ginsan i Empung Jesus dimu.

Itueng Menungang Abar na Pegpeabar Ku

⁸Rendemen mu si Jesus Kristo, na minewanan eset tutusan i Surutan Dabid tagna', na negbiyag peuli' mewanan eset kepeteyan. Itue ne ating Menungang Abar pegpeabar ku. ⁹Sabab et pegpeabar ku itueng Menungang Abar, na sinebaban et daken neng mekesusaan seked nepirisu ku et samat nenglakad ku't arat. Segwa' Beres et Empu' kaya mekepirisu. ¹⁰Angkansa, sinendalan ku itueng ginsan neng ginis alang-alang dut menge' pinili' et Empu' supaya keterima dye gasi et kepuwasan mewanan ki Jesus Kristo, beke' ibanen dye et Empu' kaya seskeran dut langit.

¹¹Atue itueng menge' bebresen na mepengerapan, kwan,

“Na ba' kityu matey kebaya' i Jesus Kristo, megdemikian megbiyag tyu gasi na' iba ye.

¹²Na ba' teyen kityu meglahyun menandal et keliyutan atue't dunya, kepegewla tyu gasi kebaya' si Jesus Kristo.

Na ba' Ya in pineilu kityu eset elepan et menge' taaw, pegdateng et sugat neng timpu ipeilu Ye gasi kityu.

¹³ Na ba' kityu kaya lang meandel, si Kristo meandel nega masi, sabab diki mekedyari Ya na diki metuman ba' enu sinugid Ye.”

Itueng Keteup-teup na Mengengeradya ki Kristo

¹⁴Iperendem mu eset menge' mengengandel itueng menge' ginis ne itue beke' pemilinan mu dye, eset elepan et Empu', na endey dye lang megdawa-dawa et pasal et menge' beres. Kaya lang metentenaan et kwantin neng pegde'dawa, imbes mekepeyaat eset megkikingeg. ¹⁵Kepengnaen mu na megmendyaring keteup-teup dut Empu', sembatung mengengeradya na subali' diki lang ileew beke' tantu menuldu' et bebresan et keberbenaran et Empu'. ¹⁶Tengkisan mu sebarang kaya lang kegunaan na diki meinempuen neng tuturan, sabab itueng pemumuwat et atin lebing mekeperayu' eset Empu'. ¹⁷Itueng menge' ketulduan dye sama mene't sakit neng kanser na lumatap eset bilug. Kebaya' eset menge' taaw na menuldu' samat atin de Himeneo beke' Pileto. ¹⁸Nekelisang dye eset keberbenaran beke' pegsesewen dye itueng pegpengandel et senung mengengandel. Pegtuldu' dye et keembutan na neinabu ne itueng pegbiyag peuli' et menge' patey. ¹⁹Temed ating keberbenaran et Empu' antangen ye mepanger na penued na binetang et Empu', beke' esentin sinuratan et kwantin, kwan, “Mekekilala et Begerar na ba' sinu-sinu eset Kenye,”^a beke', “Itueng kede mesugid dye in taw't Begerar, subali' perayu' eset keyeatan.”

²⁰Dut benwa na kela', diki lang ginsan neng perekakas na menge' bulawan beke' emas, segwa' maya gasi buwat eset kayu beke' maya gasi buwat eset lebu'. Pegusalen lang et merga' neng timpu itueng menge' perekakas neng bulawan beke' emas, beke' itueng baal eset kayu beke' lebu' na pegusalen eldew-peldew. ²¹Sebarang rinyinayu' eset keyeatan, mepeantang eset menge' perekakas na pegusalen lang et merga' neng timpu beke' mepulusan, nekebetang eset kenyeng begerar beke' daran panyap eset misan enu-enu ne menungang bubuwaten. ²²Atin ne pesi, tengkisi' mu sebarang mereraat neng garak et atey et menge' kesursuburan. Kepengnaen mu na megmendyaring kepetutan, meandel, mepegmerganen, beke' mesanang. Indyari mengebiyagan et kaya sasew kebaya' eset menge' taaw na maya melinas neng atey beke' megpenelangin dut Empu' et tabang Ye. ²³Pereyunan mu itueng kaya kepulusan beke' kedupangan neng pegdawa-dawa sabab sewd mu ne atin pegsesagka' lang mesurungan ye itue. ²⁴Subali' diki mepekisagka' itueng mengsusuku' et Begerar, imbes subali' ya in megmendyaring mearat eset

^a 2:19 Bilang 16:5

kinensangan, mekesewd beke' mepangger neng menunuldu'. ²⁵Keilangan meselusay ye na ipetigna' itueng mepenunsang kenye. Kalu' metugut Empu' na begeyan et timpu na megsusun beke' tengewan itueng kedyeng keselaan, sampay mesewran itueng keberbenaran. ²⁶Na, megsepantun kwantin gasi, tumlang kedyeng pikiran beke' dye mekekulpas eset litag i Seytan na nengalew eset kedye apang mekeradya keinginan ye.

Meyaat neng Kebtanga't Taaw dut menge' Emuring Eldew

3 ¹Tendai' myu itue, dut menge' emuring eldew mura ketepus-tepusan et sengkedunyaan, maya timpu na kelang keliyutan. ²Na, maya menge' taaw inginen lang kedyeng diri' beke' inginen pirak. Dye in pele'lalu', meabbu, metinuara, mesmal et gunggurang, kaya penglingew et neketabang kedye, beke' mepenuara dut Empu'. ³Luwas itue, megmendyaring meburangit dye, kaya meingasi', megpenginlelew, kaya pegeteng et diri', meselseg, beke' meiiseg dye dut kenunganan. ⁴Diki lang et atin, dye in memegkampi dut menge' kebanta, kaya pikiren dye pasal et sungduan et keradya dye, perekla' dye et pele'lalu', beke' meinginen et kelemian imbes eset menge' ginis na tudyu eset Empu'. ⁵Dye pemenutsulit na mengengandel segwa' diki gasi mebiri' eset kedyeng kebtangan itueng kepengyedian apang megpinda arat dye eset menunga. Tengkisan mu itueng menge' taaw.

⁶Maya menge' senu eset kedye na mengusal et pengengakal apang mekesled eset kebenbenwanan et kelilibunang merurugay meuurag. Ating menge' kelilibunan neng peguripenen et keselaan beke' kesled dye et mekansang keginisan et mereraat neng keiregan. ⁷Itueng menge' kelilibunan gaay meenaran et tuldu' dut misan sinu-sinu, segwa' misan ingyan diki dye meretian itueng keberbenaran. ⁸Indyari samat kire Janes beke' Jambres na negpenungsang ki Moises, na itueng menge' kelelekian negpenungsang gasi et keberbenaran. Kaya ne pememikir dye et kenunganan beke' diki keteup-teup itueng kedyeng pegandel. ^b ⁹Temed lang diki mekepelahyun itueng kedyeng keyeatan, sabab mebunayag et ginsan itueng kedyeng kerupangan, na samat neinabu kire Janes beke' Jambres.

Menge' Emuring Pemilin i Pablo ki Timoteo

¹⁰Temed inasip mu penuldu' ku, arat ku, beke' pegperuen ku eset kebiyagan. Kesewd mu pegandel ku, ketentuan ku, pegmerga' ku, beke' kepengnaan ku eset pengandel et Empu'. ¹¹Neseksian mu itueng pegraat eset daken, kwantin gasi pegpeiyut eset dakeng pegsandal eset lungsud et Antiokia, lungsud et Ikonio, beke' lungsud et Listra. Segwa' eset ginsan

^b 3:8 Exodo 7:11

neng itue binawi' nega aku et Begerar Jesus.^c 12 Asal, dut ginsan neng megaay mengebayakan et metulid bilang mengingibut i Kristo, dye in mekelabay et pegraat. 13 Segwa' itueng menge' meyeyaat megmendyaring lebing megpekeraat beke' itueng mengrurunding megpelahyun lebing mengrunding dut sebaya' dye, sampay dye in merundingan.

14 Segwa' ikew, pelembus ke't itueng menge' penuldu' na neenaran mu beke' mepangger na pegeerapen, deulu' gasi na nekilala mu ne itueng nenuldu' eset dimu. 15 Mawanan nega't sengkerinekan, sewd mu ne itueng Beres et Empu' nesurat eset pasek metignang Kesuratan, na megpenuldu' et dalam eset kepuwasan pebiya' et pegandel ki Jesus Kristo. 16 Ginsan neng Kesuratan ipinesurat et Empu' pebiya' et taaw Ye, beke' meusal ituldu' et keberbenaran, eset pegsagka' et kaya sugat neng ketulduan, pepetigna' eset belingkeg neng keradya, beke' eset pegdudun dut metulid neng pemimiyagan. 17 Supaya kityung menge' mengengeradya eset Empu' subali' megmendyaring panyap eset ginsan neng menunungang bubuwaten.

Pegtehagen ki Timoteo Dyaganen Ye Pegsuku' Ye

4 1 Na, ganang pegatu' peuli' si Jesus Kristo apang pengmilik, mengukum Ya eset ginsan taaw, eset menge' biyag beke' patey. Na, eset elepan et Empu' beke' i Jesus Kristo pegtehagen ku ikew, 2 ipengabar mu Beres et Empu'. Mepituk ne mengabar ke itue misan megtitimpu ne be etawa diki nega be. Pemulaga' mu dye, penugiran, beke' pepenggaren seled et menge' taaw. Ne' pegutuken et daran pebiya' eset pegtuldu' mu kedye. 3 Sabab dumateng timpu na diki dye ne kinggen itueng sugat neng penuldu', imbes esipen dye ne itueng kedyeng garak et atey dye in, menulus dye gasi lebi neng menge' menunuldu' na ipenuldu' itueng ginis lang na gaay dye mekingeg. 4 Telikuran dye kumingeg et keberbenaran beke' peggeayen dye lang na kinggen itueng tutultulen neng ketuturanan. 5 Temed ikew, megmendyaring mepineetengen ke eset ginsan neng timpu. Sendalan mu itueng menge' keliyutan na megderateng eset dimu. Buwaten mu kesukuan et sembatung mengengabar et Menungang Abar. Tumana' ginsan menge' pegkeredyanen mu na binggey et Empu' dimu.

Itueng Diring Kebtangan i Pablo

6 Aku tu!, mekabi' ne timpu et pegpepatey ku, biyag ku samat tetewmey neng kesimeyaan dut Empu'^d; diminateng ne lisag et pegpanew ku eset biyag ku neng itue. 7 Pegpengnaan ku neng tumanen ginsa't keradya binggey et Empu' daken, netbes ku ne itueng negmendyaring

^c 3:11 Keradya 13:14-52; 14:1-7; 14:8-20 ^d 4:6 *tetewmey neng kesimeyaan dut Empu'* - danum etawa alak na neula' samat kesimeyaan dut Empu'.

samat derakan daken. Aku meteteg na tantung mengengandel i Jesus. ⁸Tumagna' tiban, maya ne nepengindeagan tegeyen daken. Meterima ku itueng ganti neng binggey et Empu' dut ginsan na mengebiyagen et metigna'. Indyari itueng Begerar na metignang Mengungukum, na eset atin neng Eldew et pegpeuli' Ye atue, mengdung-dung daken et kuruna. Segwa' diki lang eset daken, erapun sampay gasi eset ginsan neng meingin eset pegpebiri' Ye peuli'.

Menge' Diring Bebresen i Pablo

⁹Geesen mu na mekerateng ke atue et itueng timpu megtuy. ¹⁰Sabab tinektak na aku i Demas sabab et pegkedelen et enung ginis atue't dunya', ya in dut lungsud ne't Tesalonika. Siminurung dut probinsiya et Galasia si Kresente, beke' si Tito gasi dut lungsud et Dalmasia. ¹¹Si Lukas mene iba ku. Tulusa' si Markus, beke' ipebaya' mu atue, sabab kela' metabang ye eset daken neng menge' bubuwaten. ¹²Pinesurung ku dut lungsud et Epeso si Tikiko. ¹³Pegatu' mu, biten mu daken neng repanan, na netektak ku kire Karpo dut lungsud et Troas. Bibiten mu gasi neng menge' buuk in, lebing-lebi ne ating bubuwaten et pergamino na linulun.

¹⁴Mekansang keyeatan binwat daken i Alejandro neng menenelsal et besi'. Begerar mene mengdusa eset kenye, kuyun eset kenyeng pinemuwat. ¹⁵Meginget ke eset kenye, sabab pegsagka' ye banar itueng pegpeabar tyu.

¹⁶Kaya nememaya' daken eset una ku pengpegelep eset ukuman, pinesaran dye ginsan aku. Empunen dye teyen et Empu'! ¹⁷Temed tinebangan aku et Begerar beke' binggeyan et keseg supaya mepeabar dut ginsa't menge' taaw na lein Judio ating sukup na bebresen et Empu'. Angkansa nebawi' aku eset tantu neng ukuman et kepeteyen. ¹⁸Itueng Begerar memawi' daken eset ginsan neng meraat na kereatan et taaw etawa i Seytan, beke' Ya gasi menglusu daken eset Kenyeng Pengmilikan dut langit. Bentugen teyen Ya misan ingyan! Amen.

Emuring Pegpangling

¹⁹Ipenglinga' aku eset memegesawang i Prisila beke' i Akila, beke' eset kesembenwa i Onesiporo. ²⁰Si Erasto netektak dut lungsud et Korinto, si Tropimo gasi netektak dut lungsud et Mileto, sabab maya sakit ye. ²¹Geesen mu na mekerateng atue mura timpu et pengreremigan. Pegpenglingen ke de Eubulo, Pudens, Linus, Klaudia sampay et ginsan neng menge' ketipusdan et pengandel.

²²Teyen mese't kurudua mu Begerar. Kwantin gasi teyen ibgey et Empu' Kenyeng redyiki' eset dimyu ginsan. Atin mena tiban.